

GEDRAGSCODE TER PREVENTIE VAN GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG BINNEN KAREL DE GROTE HOGESCHOOL (KDG)

Deze gedragscode ter preventie van grensoverschrijdend gedrag vloeit voort uit het Decreet over grensoverschrijdend gedrag in het hoger onderwijs en de vernieuwde Codex Hoger Onderwijs. De gedragscode werd samen met vertegenwoordigers van studenten en medewerkers opgesteld. Deze gedragscode is een aanvulling op de wettelijke bepalingen en geldende reglementen van het arbeidsreglement (AR) en het onderwijs- en examenreglement (OER) van de Karel de Grote Hogeschool en wordt in beide reglementen opgenomen. Deze gedragscode zal blijvend participatief geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd worden.

Inleidend

KdG streeft naar een inclusieve en veilige leer-, werk- en leefomgeving voor iedereen waarin integer en respectvol met elkaar wordt omgegaan. KdG is een hogeschool die uitgaat van een samenleving waarin diversiteit een realiteit en een meerwaarde is. Inclusie is onze keuze.

We dragen actief onze missie, visie en keuze voor inclusie uit en verwachten dat wie kiest voor KdG als student of werknemer dit onderschrijft. Grensoverschrijdend gedrag (hierna ook "GOG") is elk gedrag dat persoonlijke of binnen KdG geldende waarden en normen schendt, grenzen overschrijdt en (on)bewust schade toebrengt of dreigt toe te brengen. ¹

Voorbeelden van GOG zijn o.a. (cyber)pesten, uitsluiting, (verbaal en fysiek) geweld, stalking, intimidatie, seksueel grensoverschrijdend gedrag, machtsmisbruik, racisme, homofobie, transfobie, discriminatie. Voor een uitgebreide beschrijving van elk van deze voorbeelden zie addendum.

Het is ook mogelijk dat we door het naleven van onze eigen waarden grenzen van anderen overschrijden die de missie en visie van KdG en de keuze voor inclusie niet uitdragen. Dat is niet te vermijden, maar we gaan er wel over in gesprek.

¹ <https://www.grenswijs.be/formuleer-een-definitie-grensoverschrijdend-gedrag-je-beleid-met-het-grenswijs-systeem#voorbeelddefinities>

Het is belangrijk in ons onderwijs en voor de groei van studenten om gevoelige thema's te bespreken die mogelijk als grensoverschrijdend ervaren worden. Het is dan ook belangrijk de thema's goed te kaderen en begeleiding en gesprek te faciliteren om de leerkans van de betrokkenen te maximaliseren. Op het moment dat er een of meerdere meldingen zijn over vermeend grensoverschrijdend gedrag van een medewerker, student of externe partner worden deze meldingen zorgvuldig onderzocht alvorens hier conclusies aan te verbinden. Alle betrokkenen worden in de onderzoeksfase ondersteund vanuit de organisatie met oog voor de impact op het welzijn.

Wij voeren een actief beleid m.b.t. GOG en streven ernaar om bij GOG snel en zorgvuldig te handelen met zorg voor alle betrokken partijen (getroffene en vermeende pleger). We zorgen voor opvang, nazorg en streven naar herstel. We installeren een cultuur die duidelijk stelt dat we met zorg voor alle betrokken partijen op zoek gaan naar een oplossing en/of te nemen maatregelen om het ongewenste gedrag te stoppen.

Met deze gedragscode schept KdG een kader voor een respectvolle en professionele omgang, ter preventie en aanpak van grensoverschrijdend gedrag aan onze hogeschool.

Toepassingsgebied

Deze gedragscode is van toepassing op iedereen die bij KdG studeert, werkt, of met KdG samenwerkt. Dit wil zeggen dat ook stagiairs, stageplaatsen, leveranciers, vrijwilligers en/of onbezoldigde medewerkers en andere medewerkers die op de een of andere manier actief zijn voor KdG binnen het toepassingsgebied van deze gedragscode vallen.

Gedragcode

We communiceren en gedragen ons **respectvol** zowel door middel van woorden als beelden, al dan niet online. Intentioneel doen of zeggen we niets wat iemand anders als een inbreuk op zijn waardigheid kan beschouwen. Indien dit toch gebeurt, gaan we in dialoog.

We gaan zorgzaam om met elkaars **grenzen**. We zijn ons ervan bewust dat grenzen subjectief zijn en dat we ook zonder dat te bedoelen anderen kunnen kwetsen en hun grens kunnen overschrijden.

We engageren ons om elkaar te **steunen** en samen te werken aan een veilige omgeving. We verwachten dat je steun biedt aan de persoon die grensoverschrijdend gedrag ervaart.

We verwachten dat je je verantwoordelijkheid neemt als je weet hebt van (mogelijk) grensoverschrijdend gedrag en dat je hierop reageert. In gevallen waar jouw eigen veiligheid in het gedrang zou kunnen komen of wanneer je grensoverschrijdend gedrag niet kan of durft te stoppen, kan je als getuige **melding** maken van dit gedrag via [het meldpunt grensoverschrijdend gedrag](#). Als het gaat om een situatie waarbij er direct gevaar is voor jezelf en/of anderen, maak je zeker melding, ongeacht of iemand je hierover in vertrouwen heeft genomen en/of gevraagd heeft om dit niet te melden.

We verwachten dat wanneer je in kennis gesteld wordt van mogelijke daden van GOG, je hier **discreet en professioneel** mee omgaat wat betreft de getroffene, de vermeende pleger, de feiten en de omstandigheden waarin de feiten zich hebben voorgedaan. Je houdt steeds rekening met de waardigheid van alle betrokken personen en respecteert vertrouwelijke en persoonlijke informatie. We vragen om in zulke situaties zorgzaam om te gaan met elkaars privacy en steeds respectvol en genuanceerd te spreken.

In situaties waar het gaat om (vermeend) GOG is afstemming over **externe communicatie** tussen hogeschool en (betrokken) personeelslid/leden nodig. In samenspraak wordt gekeken hoe, door wie en wat naar buiten zal gebracht worden. Meestal wordt de communicatie verzorgd door de algemeen directeur en/of de dienst Marketing en Communicatie. We verwachten dat je zonder overleg zelf niets naar buiten brengt via de (social) media. Deze afspraak is er ter bescherming van iedereen die werkt voor of studeert aan KdG.

Elke student of medewerker aan de hogeschool heeft recht op een **veilig leer- of werkklimaat**, een objectieve evaluatie en gelijke kansen, zonder enige vorm van partijdigheid. Sommige

gedragingen die geen probleem vormen in persoonlijke relaties, worden grensoverschrijdend in de context van een machtsrelatie. Van elke persoon in een machtspositie wordt verwacht een voorbeeldfunctie op te nemen en een cultuur van inclusie en respect uit te dragen. Verdere verduidelijking hierover vind je in het [beleid persoonlijke relaties](#).

Contact

Heb je vragen of twijfels omtrent een specifieke situatie van grensoverschrijdend gedrag? Heb je zelf GOG ervaren, ben je getuige geweest of ben je (on)rechtstreeks betrokken bij een situatie van GOG? Studenten kunnen zich richten tot de vertrouwenspersoon voor studenten en medewerkers tot de vertrouwenspersonen voor personeel. De vertrouwenspersonen kan je contacteren via [het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag](#).

Addendum: Definities

Uitsluiting: Ostracisme is het afwijzen, buitensluiten of volledig negeren van een persoon. Dat kan bewust gebeuren, maar ook onbewust. Ostracisme kan zich manifesteren in elke sociale context. Het kan gebeuren op school, als iemand op de een of andere manier anders is dan de meeste studenten of mogelijk iets schandelijks heeft gedaan. Op het werk, als collega's niet willen communiceren met een nieuwe medewerker omdat deze zichzelf beter heeft getoond dan de rest of probeert een 'goed voetje' te halen bij de baas. Of in een vriendengroep. Soms berust het buitensluiten ook puur op vooroordelen. Verschillende psychologische behoeftes worden geschaad voor het slachtoffer: de behoefte om ergens bij te horen, zelfwaarde, een betekenisvol bestaan en controle.²

Stalking: Stalking is geweld dat je overkomt als iemand je lastigvalt en achtervolgt, waardoor je je niet meer veilig voelt en je rust wordt verstoord. Iemand achtervolgt je bijvoorbeeld, chanteert je, bedreigt jou of je familie of stuurt opdringerige berichten. Stalking kan je bang, onzeker of wantrouwig maken.³

Intimidatie: Intimidatie is een vorm van manipulatie. Daarbij probeert iemand je gedrag te beïnvloeden door je doelbewust af te schrikken, voor schut te zetten, bang te maken, in verwarring of verlegenheid te brengen of te verlammen. Soms intimideert iemand openlijk, bijvoorbeeld door je te beschuldigen, te dreigen met negatieve gevolgen zoals lichamelijk geweld, reputatieschade, straf, ontslag... door doelbewust heel explosief te communiceren (schreeuwen, roepen, schelden) of door te gooien met spullen. Soms gebeurt de intimidatie meer bedekt door het op de persoon te spelen en de eigen macht te benadrukken.⁴

Machtsmisbruik: Machtsmisbruik houdt in dat een bepaalde machtspositie, invloed of autoriteit oneigenlijk wordt gebruikt tegenover een andere persoon. Dit kan zich uiten in grensoverschrijdend gedrag zoals pesterijen, (seksuele) intimidatie, verbaal geweld... Personen die zich in de afhankelijke positie bevinden, zijn dan ook kwetsbaar om slachtoffer te worden van grensoverschrijdend gedrag. Bovendien wordt grenzen stellen of grensoverschrijdend gedrag aankaarten moeilijker omdat dit hen blootstelt aan mogelijke nadelige gevolgen, bijvoorbeeld

² <https://www.ou.nl/-/buitensluiting>

³ <https://www.slachtofferzorg.be/stalking#:~:text=Stalking%20is%20geweld%20dat%20je,Dat%20is%20normaal>

⁴ <https://www.grenswijs.be/omgaan-met-manipulatie-chantage-en-intimidatie>

voor het verdere verloop van hun (studie)carrière, evaluatie, promotie, (inter)persoonlijke relaties...⁵

Racisme: Racisme is een vorm van discriminatie en een houding van systematische vijandigheid of minachting voor bepaalde personen of groepen van personen op basis van hun nationaliteit, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afkomst.⁶

Discriminatie: Wie discrimineert, behandelt een persoon op een nadelige en ongelijke manier op basis van specifieke persoonlijke kenmerken zoals genderidentiteit, huidskleur, geloofsovertuiging en leeftijd. Het gaat zowel om directe als indirecte discriminatie, maar ook over het aanzetten tot discriminatie, intimidatie, haatboodschappen en haatmisdrijven.⁷

Pesterijen: een onrechtmatig geheel van meerdere, gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen buiten of binnen de hoger onderwijsinstelling, die plaatshebben gedurende een bepaalde tijd, die tot doel of gevolg hebben dat de persoonlijkheid, de waardigheid of de fysieke of psychische integriteit van een student of een personeelslid wordt aangetast of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd. In tegenstelling tot plagen heeft pesten de expliciete bedoeling om te kwetsen en kan het zich uiten op verschillende manieren: negeren, belangrijke informatie achterhouden, roddels verspreiden of intimideren. Bij pesten is er vaak sprake van een ongelijke machtspositie.⁸

Ongewenst seksueel gedrag: Is elke vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of lichamelijk gedrag met een seksuele connotatie, met inbegrip van grensoverschrijdende gedragingen, zoals ongewenste seksuele handelingen en verzoeken om dergelijke handelingen, seksueel expliciet lichamelijk contact en ongewenste opmerkingen van seksuele aard, dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast of een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd. Dit kan verbaal van aard zijn, door bijvoorbeeld seksuele uitspraken, of non-verbaal, door bijvoorbeeld lonken, en/of fysiek, door bijvoorbeeld aanrakingen (hands-on versus hands-off).⁹

Geweld: Elke feitelijkheid waarbij een student of personeelslid psychisch of fysiek wordt bedreigd of aangevallen binnen een werksituatie of onderwijscontext in het hoger onderwijs. Duwen, iets

⁵ <https://www.vub.be/nl/dienstverlening-op-de-vub-campus-etterbeek-en-jette/gezondheid-en-veiligheid-aan-de-vub/veiligheid-op-de-vub-campus/grensoverschrijdend-gedrag-vub/wat-is-grensoverschrijdend-gedrag>

⁶ <https://www.antwerpen.be/info/60d0735019ea2061e311a965/wat-is-racisme>

⁷ <https://www.unia.be/nl/discriminatiegronden/discriminatie-enkele-verduidelijkingen>

⁸ <https://werk.belgie.be/nl/themas/welzijn-op-het-werk/psychosociale-risicos-op-het-werk/definities-en-toepassingsgebied>

⁹ <https://werk.belgie.be/nl/themas/welzijn-op-het-werk/psychosociale-risicos-op-het-werk/definities-en-toepassingsgebied>

gooien of slaan worden onder fysiek geweld gerekend en vernederingen, dreigementen of beledigingen onder psychisch geweld.¹⁰

Homofobie: Homofobie gaat over gevoelens van afkeer en onbegrip tegenover homo personen. Die negatieve gevoelens ontstaan uit hardnekkige vooroordelen over seksualiteit en gender. Ze kunnen leiden tot verschillende situaties, van gemene opmerkingen en discriminatie tot zelfs fysiek geweld tegenover personen die niet voldoen aan de heteronorm.¹¹

Transfobie: De letterlijke vertaling van fobie is 'angst'. Bij transfobie gaat het niet over échte angstgevoelens, maar vooral over afkeer, onbegrip en vooroordelen. Dat zorgt voor een negatieve houding tegenover trans personen, hun genderexpressie en genderidentiteit. Dat leidt vaak tot discriminatie en zelfs fysiek geweld.¹²

¹⁰ <https://www.grenswijs.be/agressie-op-het-werk>

¹¹ <https://www.cavaria.be/woordenlijst>

¹² <https://www.cavaria.be/transfobie>